

Jordens tilstand. Herhjemme har regeringen fjernet bevillingen til Copenhagen Consensus Center. Men internationalt er der stadig bud efter Bjørn Lomborg.

Den optimistiske skeptiker

AF FREDE VESTERGAARD

NOGET af det første, den nye regering gjorde, da den overtog magten sidste efterår, var at slette bevillingen til Copenhagen Consensus Center på forslaget til finanslov for 2012.

Bevillingen ophørte altså 1. januar i år. Siden sin oprettelse i 2004 havde Centret haft Bjørn Lomborg som direktør. Det var tilknyttet Copenhagen Business School, CBS, hvor Lomborg også er adjungeret professor.

Så hvad laver Bjørn Lomborg nu? Weekendavisen mødte ham i sidste uge, da han var på et kort besøg i København. Selv om han var på papiret er 47 år, har han stadig samme drenge smil, udadventede facon og samme hurtige bevægelser som for ti-femten år siden.

Han kommer cyklende, let forsinket. Som sædvanlig er han i jeans og i en – in casu mellemblå – T-shirt. Det antræk har han også på til formelle møder, fremgår det af hans biografi på hjemmesiden Lomborg.com.

Min inspiration til at tale med Bjørn Lomborg kommer fra, at jeg kom til at tænke på den bortfaldne finanslovbevilling, da jeg forleden læste hans artikel *Environmental Alarmism then and now* i sidste måneds udgave af det indflydelsesrige, amerikanske tidsskrift *Foreign Affairs*. Heri hudfletter han den aktuelle bekymring i nogle kredse for, at verden er ved at løbe tør for råstoffer og andre ressourcer, sådan som der blev talt meget om på Rio+20 topmødet i juni.

Han sammenligner i artiklen den påståede ressourcekrise med den tilsvarende Grænser for Vækst-debat i begyndelsen af 1970'erne, der afspejlede en lignende bekymring for, at en række råstoffer snart ville være opbrugt. Faktisk i løbet af to-tre årtier. Fejlagtigt, som det i løbet af få år skulle vise sig.

Artiklen gjorde mig nysgerrig. Jeg sendte en mail og foreslog et interview om hans planer.

Bjørn Lomborg fortæller, at Copenhagen Consensus Center med støtte fra forskellige fonds og noget opsparring i søsterorganisationen Copenhagen Consensus Center USA holdt den sidste Consensus-konference i maj. Den resulterede ikke i nogen synderlig omtale i danske medier, selv om der var fire nobelpristagere, der deltog. Den handlede om prioritering af u-landsbistanden over for 10 af verdens største udfordringer. Men den fik stor omtale i bl.a. USA via 23 artikler i internet-magasinet *Slate Magazine* med 8 millioner unikke besøgende, og det bredte sig til andre medier.

Inden Copenhagen Consensus Center, der sidste år fik 7 millioner kroner i bevilling, blev nedlagt, nåede det at blive placeret som nummer 10 på University of Pennsylvanias 2011-liste over verdens *Top Thirty Environmental Think Tanks*.

Fremover vil Lomborg fra Prag arrangere prioriteringskonferencer rundt om i verden efter samme koncept som hidtil.

»Jeg er flyttet til Prag. Jeg har altid gerne villet bo andre steder i verden i nogen tid. Prag er en fantastisk smuk by. Og så er den bekvem, fordi den ligger inden for EU, så man skal ikke til at have visum og alt muligt andet for at rejse ind i EU fra et ikke-EU-land. Jeg rejser 150-200 dage om året og bor bl.a. et par måneder om året i New York. Jeg var i Chile for to uger siden. Jeg tager til Australien om en lille uge, og derfra videre til USA og Canada for at tale, og alle disse steder skal jeg mødes med en lang række folk, som både er indflydelsesrige og interesserede i, hvordan man kan foretage smartere og bedre prioritering med cost-benefit-analyser.«

Formålet med besøget i USA er også at rejse penge til *Copenhagen Consensus Center USA*. Det er en non-profit institution under amerikansk lovgivning, og den skal være rammen om de fremtidige prioriteringskonferencer.

»Vi har en adresse i Washington og en bestyrelse i USA, men nu, hvor vi ikke længere er statsfinansieret, kan vi fokusere endnu mere på budskabet om prioritering ved at arbejde sammen med lokale i de store lande EU, USA, Canada, Brasilien, Indien, Kina og Afrika. Samtidig vil vi fortsat sætte den intellektuelle dagsorden sammen med førende økonomer og nobelpristagere gennem prioritering på en lang række områder, bl.a. en sundhedsconsensus sammen med Melinda og Bill Gates Foundation. Blot inden for det næste år kommer vi ud med tre nye bøger om prioritering og udvikling.«

Lagt på is

Det var VK-regeringen, der først satte ham på finansloven, idet han blev direktør for det nyoprettede Institut for Miljøvurdering i 2002.

Institutets opgaver blev i 2007 lagt ind under det nyoprettede miljøøkonomiske råd. Lomborg blev i 2006 direktør for Copenhagen Consensus Center, der har lavet prioriteringskonferencer efter konceptet: Hvordan får vi mest miljø/mest CO₂-reduktion/mest sundhed/mest aids-bekæmpelse osv. pr. kronens indsats. Den første blev dog lavet i 2004 af Institut for Miljøvurdering.

Jeg mener, at Bjørn Lomborg er den nulevende dansker, der er mest kendt uden for Danmark. Hvilket jeg siger til ham. Han replicerer, at Svend Auken engang – med en vis malice – sagde det samme.

Bjørn Lomborg er stadig en populær gæst til konferencer og i medier verden over med budskabet om, at det drejer sig om at gøre grøn energi så billig, at alle har lyst til at købe den i stedet for at prøve at gøre fossile brændsler så dyre, at ingen vil købe dem. FOTO: SCANPIX

Siden hans bog *The Sceptical Environmentalist* udkom i 2001 på Cambridge University Press, er han uden tvivl også den dansker, der har haft mest indflydelse på den internationale miljø- og klimadebat.

Bogens budskab var kort fortalt, at miljøforkæmpernes forudsigelser og påstande er overdrevene, og at Kyoto-protokollen ikke vil gøre noget effektivt ved CO₂-udledningen.

Bogen *Verdens sande tilstand* – og for den fire kronikker i Politiken, som daværende chefredaktør Tøger Seidenfaden sikrede plads til irritation for mange læsere – havde forinden gjort ham landskendt i Danmark.

Men selv om Bjørn Lomborg altså er et kendt navn og en fremtrædende deltager i debatter i udlandet, er det sjældent, han bliver citeret eller optræder i danske medier. Det kan nærmest virke, som om han er lagt på is, selv om han burde være en oplagt kandidat til debatter og analyser i f.eks. tv.

Måske er han ikke politisk korrekt. Måske har han ikke de rigtige meninger. I Wikipedias omtale af Institut for Miljøvurdering omtales han uden nærmere begrundelse som »den kontroversielle Bjørn Lomborg«.

Internationalt bringes hans månedlige kommentarer via Project-Syndicate i omkring 40 førende udenlandske aviser og magasiner på 19 sprog. Op til Rio+20-mødet skrev han en forsidehistorie til Newsweek. Han har optrådt i en række amerikanske og engelske tv-debatter på bl.a. CNN og BBC.

Hans bidrag til miljø- og ikke mindst klimadebatten har resulteret i prestigefyldte udnævnelser som »én af verdens 100 mest indflydelsesrige« personer på Time Magazines 2004-liste; »et af de 50 mennesker, der kunne redde planeten« i Guardian 2008; én af »Top 100 public intellectu-

als« af engelske *Prospect Magazine* og amerikanske *Foreign Policy* i 2005 og 2008. Foreign Policy udnævnte ham i både 2010 og 2011 til én af »Top 100 global thinkers«. I 2005 blev han udnævnt til Young Global Leader af World Economic Forum i 2005, samme år også »én af de 75 mest indflydelsesrige mennesker i det 21. århundrede af Esquire«.

Men i Danmark kan hans gennemslag forekomme relativt beskedent.

»Jeg tror, at rigtig mange mennesker har hørt om mine ideer, men i Danmark er miljø- og klimadiskussionen blevet meget polariseret. Mange har været ude og definere mig som et fugleskræmsel af en eller anden karakter. Og miljøjournalister – det gælder også i resten af verden – er jo ikke kendt for at være så objektive og upartiske som Christiansborg-journalister. De har ikke altid den holdning, at man skal prøve at belyse alle sider af en sag.«

Miljøjournalistik kommer tilsyneladende let til at blive ensidig mikrofonholderi. Jeg har helt klart oplevet, at mange miljøjournalister ikke kunne drømme om at ringe til mig. Og hvis jeg sendte noget til dem, vil de ikke tage det. Jeg tror, at jeg er blevet en så politisk kontroversiel person i Danmark, at mange har valgt at sige, at det er alt for meget bøv! at inddrage Lomborg.

I andre lande er det bare selvklaart, at det er en interessant synsvinkel, jeg anlægger. Det er ikke det samme, som at alle er enige med mig, bestemte ikke.«

Global opvarmning

Hvad mener han i dag om menneskeskabt global opvarmning. Nogle finder, at Lomborg har skiftet holdning.

»Kort fortalt: Afbænding af fossilt brændsel medvirker til global opvarmning. På lang sigt

er det et problem. Det har jeg hele tiden sagt. Jeg er ikke én, der benægter global opvarmning. Derimod har vi nu fundet en smartere måde at tackle global opvarmning på, og derfor taler jeg ikke længere blot om, hvad vi ikke skal gøre, men også om, hvad vi skal gøre ved det. Og det kan muligvis få nogle folk til at tænke, at jeg har ændret holdning til global opvarmning. Men nej.

I 1998, da jeg involverede mig i denne debat, og i 2001, da jeg skrev *The Sceptical Environmentalist*, måtte man bare konstatere, at den eneste løsning, der var på tale, nemlig Kyoto-aftalen, var en rigtig dårlig aftale. Meget dyr og uden nogen effekt. Dengang blev jeg nærmest korsfæstet for at sige det. Nu er det noget, alle siger. Det er kun EU og en tre-fire andre lande, der i dag holder fast i Kyoto-aftalen.

Men dengang var der ikke nogen god måde at bekæmpe den globale opvarmning på. Det har vi rent faktisk fået siden da. En lang række af de førende økonomiske forskere – og Copenhagen Consensus har bidraget – har fundet ud af, at den rigtige indsats er at investere i forskning og udvikling af grøn teknologi.

Det er langt billigere at investere i forskning og udvikling af grøn energi end at give subsidier til eksisterende, inefficent teknologi. Det er en cirka 500 gange mere effektiv måde at bruge pengene på.

Men når vi taler global opvarmning, er det vigtigt at have en fornemmelse af størrelsesordenen. Det er ikke verdens undergang, som nogle nærmest vil gøre det til. De økonomiske modeller indikerer, at skaderne måske vil udgøre en halv procent af BNP årligt hen over det 21. århundrede, måske stigende til 2-3 procent i slutningen af århundredet. »

– Så det er ikke 20 procent, som Nicolas Stern sagde i sin rapport for efterhånden fem år siden?

»De tal, jeg nævner, er sådan set de samme som Nicolas Stern har brugt, men han har masseret tallene på en særlig måde, så han når frem til 20 procent. Hvis man regnede på samme måde på omkostningerne ved f.eks. hiv/aids-epidemien, ville omkostningerne udgøre en fantastisk meget højere procentdel af BNP.

Det grundlæggende problem er imidlertid, hvad vi skal gøre.

Vi har brugt de sidste 20 år på at forfølge Al Gore-strategien, som også er Connie Hedegaard-strategien og Ida Auken- og Martin Lidegaard-strategien. Altså at vi skal skære ned på CO₂-udledningen, som det blev besluttet i Kyoto. Det siger politikerne i de fleste vestlige lande. Vi skal skære en hel masse på CO₂-udledningen ved at gøre fossile brændsler dyrere og give tilskud til vindmøller og solceller m.m.

Sagen er bare, at vi i praksis ikke skærer ned på CO₂-udledningen. Og det gør vi selvfølgelig ikke, fordi fossil brændsel understøtter alt, hvad vi godt kan lide ved den moderne civilisation. Det giver os lys, det giver os mad, det giver os varme, det giver os kulde, det giver os transport. Så at tro, at vi får folk til at skære ned, uanset hvor meget entusiasme der kan mobiliseres, er bare naivt.

Det har vi set meget tydeligt gennem de sidste 20 år. Vi har fejlet dramatisk uden at ville se det i øjnene.

I det omfang statistikker viser, at vi lever op til målene, så er forklaringen først og fremmest, at vi har sendt en masse CO₂-udledende produktion til Kina – varer som vi nu importerer. Vi har købt nogle problematiske udledningsrettigheder i andre lande, og vi har flilet lidt med tallene, specielt for CO₂-optaget i skov. Det får os til at tro, at vi har gjort noget, så vi kan føle os rigtigt gode.«

Men denne feel good-politik ender blindt, siger Lomborg.

»Det er derfor, Copenhagen Consensus og jeg og mange andre førende eksperter har sagt: Det handler om at fokusere på teknologi.

Det drejer sig om at gøre grøn energi så billig, at alle har lyst til at købe den i stedet for at prøve at gøre fossile brændsler så dyre, at ingen vil købe dem. Det første kan lykkes. Det andet vil ikke.

Forløbet i USA er et godt eksempel, som er helt overset i Danmark. Amerikanerne har sagt nej til Kyoto-protokollens nedskæringscirkus og har heller ikke gjort noget for at gøre fossil brændsel dyrere.

I stedet har de udviklet en ny metode til udvinding af naturgas. De udvinder nu fantastisk meget skifergas. Gas er derfor blevet så billig, at man er begyndt at erstatte kul med gas i kraftværkerne. Derfor har USA i de seneste år reduceret CO₂-udslippet væsentligt mere, end EU reelt har gjort.«

Karriere på spil

– Undervejs blev du i 2002 søgt karaktermyrret af en gruppe under Udvalgte Vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU). Det var kort, efter at du var tiltrådt som direktør for IMV...

»UVVU var en virkelig slem oplevelse på den måde, at det potentielt var min karriere, der stod på spil. Jeg anså mig selv som en forsker, der blev udfordret.

Det føltes dybt uretfærdigt og dybt urimeligt. Jeg kan kun sige, at jeg var enormt glad for, at så mange mennesker var villige til at sige: Lad os lige prøve at læse, hvad han rent faktisk har skrevet.

Hvis man læste den udtalelse, som UVVU-udvalget skrev på 16 korte sider, var der ikke et eneste eksempel på, hvor jeg var gået galt i byen. Man refererede, at der var nogle anmeldere, der ikke kunne lide min bog, og at jeg i øvrigt blev anvendt af Bush-regeringen i klimadebatten, og derfor var jeg skyldig. Det havde karakter af en politisk standret. Og det tror jeg, de fleste så, og det var også derfor udtalelsen faldt, da den blev undersøgt juridisk.

På lang sigt tror jeg, det var et politisk selvmål for udvalgets medlemmer, for man endte jo med at vise, at man var mere interesseret i at få mig til at holde op med at snakke end at konfrontere de pointer, som jeg bragte til torvs, nemlig at Kyoto ikke virkede.«

– Men udvalget havde vel ret i, at dine budskaber i USA med glæde blev købt af modstanderne af Kyoto-protokollen. Du blev stærkt citeret i amerikanske medier.

»Der er ingen tvivl om, at amerikanerne, og specielt George Bush, købte ideen om, at Kyoto ikke virkede. Men det er at tillægge mig for megen indflydelse, at det var mig, der overbeviste den amerikanske præsident. Men det er ingen tvivl om, at det var den rigtige konklusion. Kyoto var spild af penge. Og det har vi siden fået bekræftet.

Men amerikanerne var kun villige til at købe den første del af min argumentation, nemlig at Kyoto var spild af penge. Men ikke at man skulle bruge pengene på forskning i grøn energi. I stedet brugte USA en masse penge på national sikkerhed efter 9/11.

Men det er politikerne, der prioriterer, og det er jo ikke sådan, at politikere opfører sig perfekt, men det er vigtigt, at de ved, hvad der fungerer, og hvad der ikke gør. Og det har Copenhagen Consensus Center bidraget til gennem årene, og vil gøre det i mange år fremover.«